

Aan het ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit
T.a.v. de minister, Mevrouw drs. C. J. Schouten

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Zutphen, 28 april 2020

Onderwerp: Uitkoopregeling boeren kan effectiever!

Geachte mevrouw Schouten,

De directe aanleiding voor deze brief is het voornemen van het kabinet om tot een verruiming van de uitkoopregeling voor boeren te komen. Daarbij lijkt het wederom alleen te gaan om productierechten, zonder daarbij het grondeigendom te betrekken. Dat betekent dat er zeer veel belastinggeld wordt besteed aan het saneren van bedrijven, zonder dat er enige garantie is dat de biodiversiteit op de landbouwgronden daarvan zal gaan profiteren. En dat herstel is belangrijker dan welke maatregel ook in onze natuurgebieden: de sleutel voor het herstel van de biodiversiteit ligt immers in het landbouwgebied! Als daar uiteindelijk weinig tot niets ten goede verandert, blijven we nog steeds in een neergaande spiraal zitten.

We hebben een alternatief:

Beperk de uitkoopregeling en maak in plaats daarvan landbouwgrond uitsluitend voor burgerinitiatieven (collectieven van burgers) goedkoper. Onder de voorwaarde dat zo'n collectief de grond die zij aankoopt aanwendt om samen met boeren tot *landbouwinclusieve natuur* te komen (landbouwgrond waar biodiversiteit de boventoon voert, maar waar een duurzame teelt en bedrijfsvoering goed mogelijk is).

Toelichting:

- Met het verkrijgen van het eigendom ontstaat regie en verantwoordelijkheid voor een collectief van burgers, waardoor de boer direct contact heeft met zijn afnemers en de verantwoordelijkheid voor biodiversiteit en landschap niet meer alleen hoeft te dragen.
- Het verkrijgen van eigendom is een directe stimulans voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en het zal de verbinding tussen boer en burger helpen herstellen en leiden tot een kortere en ecologisch duurzamere voedselketen. Zonder noodzakelijke tussenhandel, waardoor er een eerlijker prijs tot stand kan komen.
- Burgers voelen dat zij eindelijk serieus worden genomen.
- De goedkopere grond in eigendom van het collectief zal het voor startende boeren veel makkelijker maken een boerenbedrijf op te zetten, waarbij er van begin af aan binding is met de consument/eindafnemer.
- De goedkopere grond in eigendom van het collectief zal het voor zittende boeren, zonder bedrijfsopvolging, makkelijker maken gefaseerd af te bouwen, zodat de kennis en kunde van die generatie nog beschikbaar is voor omschakeling van de landbouw.

Uiteraard hebben we nagedacht hoe we dit verder vorm zouden kunnen geven, maar we zouden het eerst graag over het principe willen hebben.

Achtergrond

De corona-pandemie heeft ons de afgelopen periode doen inzien dat alle burgers betrokken en verantwoordelijk zijn bij grote veranderingen. Burgers die beseffen dat de kwaliteit van hun leefomgeving van levensbelang is en de bereidheid hebben een deel van hun geld daaraan te besteden, burgers die bereid zijn een hogere prijs te betalen voor duurzamer geteelde producten.

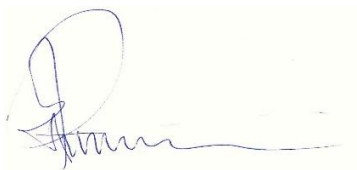
En dat is de kern van wat wij bij **Land van Ons** doen: burgers met elkaar eigenaar laten zijn van landbouwgrond, zodat ze daarmee niet alleen aan het eind van de voedselketen staan, maar ook aan het begin. Met keuzes voor extensivering, het stoppen van al die handelingen die het bodemleven kapot maken en het komen tot een kortere voedselketen, zonder dure tussenhandel.

Dat doen we bij **Land van Ons** zonder subsidies, zonder verdienmodellen voor individuen en met inzet van vrijwillige arbeid door onze leden. Gewoon, omdat een gezonde biodiversiteit veel belangrijker is dan welk economisch gewin dan ook.

Er zijn inmiddels veel van dit soort burgerinitiatieven in Nederland die veel heilzamer blijken dan een sanering of uitkoopregeling. Omdat zij een weg bieden die burgers en boeren weer verbindt en het voor de biodiversiteit zo belangrijke grondeigendom verschuift naar consumenten.

En ja, daar lopen al die initiatieven net als veel jonge boeren die zouden willen starten, tegen het probleem aan dat landbouwgrond, met dank aan alle contraproductieve regelgeving, veel te duur is geworden.

Met de meeste hoogachting en gaarne tot nadere toelichting bereid,

F. Remerie
Voorzitter bestuur

BIJLAGE: Kengetallen Land van Ons coöperatie u.a.

Land van Ons coöperatie u.a.
KvK-nummer: 76028674
Bankrekening: NL13 INGB 0009 6308 19
E-mail: bestuur@landvanons.nl

Rietgerweg 6 7231 PV Warnsveld
BTW-nummer: 8604.83.563.B.01
Website: <https://www.landvanons.nl>
Telefoon: 0575 555558

Kengetallen Land van Ons coöperatie u.a.

Start

- De coöperatie is per 1 oktober 2019 opgericht en medio november gestart met ledenwerving.
- Een lidmaatschap kost €10/jaar met de verplichting om jaarlijks voor minimaal €20 grond te kopen.
- Vanaf 1 februari 2020 kunnen leden ook grond kopen. Er is nu ruim €1.000.000 aan m²'s grond gekocht door leden.
- Per heden heeft de coöperatie ruim 3.000 leden.
- Het eerste perceel is aangekocht per 31 maart 2020 (8 ha in Hooghalen).
- Een tweede en derde aankoop van een perceel bij Deventer en een perceel bij Leiden zijn bijna afgerond, maar door de corona-epidemie is de afhandeling wat vertraagd (bij elkaar 25 ha).
- Op dit moment vindt onderzoek plaats voor nieuwe percelen in Brabant en Groningen.
- Op het perceel in Hooghalen wordt dit jaar boekweit geteeld, een gewas dat we als Nederland vrijwel geheel invoeren vanuit o.a. China. De opbrengst gaat rechtstreeks aan de leden geleverd worden.

Organisatie

- Het bestuur wordt terzijde gestaan door een groep van 25 zeer actieve en ruim 100 actieve vrijwilligers.
- Alle besluiten worden genomen door de ledenvergadering die in februari haar eerste vergadering had.
- Leden hebben onafhankelijk van de inbreng van kapitaal voor grond allemaal één stem.
- Iedereen, ook het bestuur, zet zich kosteloos en op vrijwillige basis in.
- Alleen kennis die niet binnen het ledenbestand aanwezig is, wordt ingehuurd.
- Leden hebben allemaal een eigen MijnGrond-omgeving op de website, waar alle stukken op staan en waar grond aangekocht kan worden.